

Ik wil altijd opnieuw kunnen beginnen

In gesprek met Jan Roelofs

Jan Roelofs, een van de sterkhouders van Penta Rho, wordt onderworpen aan een diepte-interview. Waarbij hij na de eerste vraag het gehele gesprek overneemt.

Voorafgaand aan het gesprek

Op 22 september 2023 nemen wij, als zijn collega's en innige vrienden, afscheid van Jan. Hij wordt dan fulltime boswachter en docent NT2 (Tweedetaalverwerving, Jan is er vol van). Hij stort zich dan op het verfraaien van verfromfaaide krukjes en lapt hij kerstbomen op. Althans, dat denken wij. Het kan ook zijn dat hij gaat wandelen of nog meer werk maakt van zijn Internationaal Verhalenmuseum*.

Hoe dan ook, hoogste tijd om Jan het laatste woord te geven, hoogste tijd om zijn verhalen op te tekenen.

Disclaimer

Een gesprek met Jan is een gesprek met een grote glimlach. Stop er een kwartje in en Jan gaat praten. En lachen. Jan kan heel hard lachen. Ter voorbereiding op dit gesprek – want hier werd niet zomaar iemand geïnterviewd – had ik een gesprekslijn gemaakt. Eentje die houvast biedt als het gesprek alle kanten op zou gaan. Bij Jan loop je dat risico al snel.

Jan is echter niet te vangen in een gesprekslijn, Jan is een heerlijke verhalenverteller. Geef hem het woord en je hoeft alleen maar te luisteren. Door al zijn verhalen heen klinkt steeds één naam: Lida, het meisje van de Inkoop. Zij is de liefde van zijn leven en het anker als het even tegenzit. Jan spreekt zacht als hij het over zijn Lida heeft.

Afijn, laten we beginnen.

Jan, heb je altijd al Penta Rho willen worden?

Jan lacht en kijkt even het kantoor in; we voeren het gesprek in een aparte ruimte. Rechts van ons is een glazen wand en zien we collega's aan het werk.

‘Nee joh, ik wilde vroeger altijd loonwerker worden. Maar dat werd ‘m niet. Na het gedane werk op het land, zwaar werk, werd er meegegeten bij de boer. Loonwerkers schoven aan en aten wat de pot schafte. Dat zag ik niet zitten, veel meer dan Brintapap kreeg ik destijds niet naar binnen.’

Met suiker?

‘Uiteraard.’

Hoe oud was je toen?

‘Laat ik 7 zijn geweest, 8 jaar hooguit. Het was me toen al duidelijk, loonwerken was veel te hoog gegrepen.’

Daarna vertelt Jan dat het nog jaren heeft geduurd voordat hij aan aardbeien durfde te beginnen. De lijn van het gesprek waren we toen al kwijt.

Ondanks het verlies aan perspectief ging Jan naar de Mulo. Hij kon goed leren, maar werd te licht bevonden voor de HBS. Na de Mulo bestond de HBS niet meer en stroomde Jan door naar de HAVO. Na de HAVO wilde Jan Vliegtuigbouwkunde gaan doen, dat leek hem heel interessant. Hij moest daarvoor helemaal naar Haarlem, dat vond hij te ver. Dus werd het Bouwkunde in Zwolle.

‘Maar je bent helemaal niet technisch!’ riep meneer Kruithof.

Meneer Kruithof was decaan en voorzag een heel ander carrièrepatroon voor Jan.

‘Jan, jij moet naar de Pabo!’

‘Moeten, moeten, moeten,’ had Jan gemompeld, ‘Ik moet helemaal niks.’

‘Jij moet onderwijzen, Jan!’

‘Nee,’ zei Jan, ‘Ik wil moeilijke sommen maken en funderingen uitrekenen.’

Meneer Kruithof bleek een vooruitziende blik te hebben gehad. Vijftig jaar later stond

Jan, met 't zweet op de rug, anderstaligen uit te leggen hoe je iemand in het Nederlands de weg wijst. En dat Brintapap net zo lekker is als Sütlac of Mamounia.

Ik snap meneer Kruithof wel.

‘Ik achteraf ook. Alhoewel, ik heb 's morgens weleens met de ziel onder de arm naast het bed gestaan als ik weer les moest gaan geven. Het huilen stond me dan nader het lachen.’

Het was altijd weer Lida die hem 't laatste zetje gaf en hem aanspoorde naar de les te gaan. Om 's middags steevast euforisch thuis te komen, want hoe leuk en dankbaar was toch het lesgeven. Dan greep Jan Lida om haar middel en dansten ze samen om de keukentafel.

‘Wat een leuk werk is dat, Lida!’

‘Weet ik toch, Jan!’ zei Lida en gaf hem een kus op zijn rode wangen.

Na de studie Bouwkunde kwam Jan te werken bij een aannemingsbedrijf, een ingenieursbureau en uiteindelijk in de ‘consultancy’ (ICS en Deloitte) terecht.

‘Altijd al consultant willen worden!’ riep een jonge Jan al op de HTS, ‘Ik praat zo'n bouwproces wel aan elkaar!’

De oudere Jan, zoveel jaren later, benadrukt hoe belangrijk het is om elk project vanuit de verschillende belangen te benaderen.

‘Ergens heb ik altijd prima gesnapt welke belangen er speelden, welke partijen extra aandacht nodig hadden en hoe alles bij elkaar gebracht moest worden.’

Vertel nog eens over het begin van Penta Rho, Jan.

Jan denkt even na.

‘Ik was ineens niet alleen een adviseur, maar ook een ondernemer met bepaalde verantwoordelijkheden. Dat was best wennen.’

Ondernemen is in de ogen van Jan een manifestatie dat zich verhoudt tussen het *‘hebben’* en het *‘zijn’*.

‘Kijk, dat *‘hebben’* is natuurlijk nodig, de schoorsteen moet roken en mensen moeten op tijd betaald worden. Maar het is niet alleen *‘hebben’* wat de klok slaat, het

is vooral het 'zijn'.

Het 'zijn'?

Jan gaat rechtop zitten en probeert een gedicht voor te dragen.

'Op school stonden ze op het bord geschreven... ach, hoe gaat het ook alweer?'

'Ik zoek de woorden** wel op, Jan.'

'Ja, doe dat! Het is een mooi gedicht en passend bij wat ik probeer te zeggen.'

Jan vertelt hoe belangrijk het 'zijn' is in een organisatie als Penta Rho. 'Zijn' is een open cultuur; mensen die er werken, durven te 'zijn'. Dat betekent ook dat je dingen doet die je nog nooit hebt gedaan. In een open cultuur durf je dat, omdat je mag 'zijn'. En je weet dat er altijd iemand is die je ondersteunt wanneer je dat vraagt. Dat er altijd iemand is die je vertrouwt. Als je mag 'zijn', is er vertrouwen in elkaar. Essentieel in ons werk, aldus Jan.

Daar hoort dus ook het mentorschap bij.

Jan glimlacht:

'Kom ik toch weer bij meneer Kruithof uit. Het mentorschap is niet alleen het zijn voor elkaar, het is ook het overdragen van opgedane kennis en het delen van ervaringen.'

Jan vertelt verder. Toen hij op 3 maart 2005 met de Wilde Bende van Vijf in restaurant 'De Notaris' zat, kon hij niet bedenken dat hun eerste ideeën zouden uitgroeien tot wat het nu was: *Penta Rho, ruimte om te zijn*.

'Het was in het begin niet altijd even makkelijk,' sprak Jan langzaam, 'We hebben momenten gekend dat het erop of eronder was.'

Jan zwijgt even en kijkt door het raam het kantoor weer in. Hij kijkt het verleden in, denk ik en ik zwijg met hem mee.

'Weet je Ferdinand, op zulke spannende momenten leer je je ware partners kennen en staan de echte ondernemers op. Dan weet je wat je aan iemand hebt.'

Dan schiet Jan overeind:

'Wist je dat ik naast het Internationaal Verhalenmuseum ook een Penta Rho-

museum heb?’

Jan wacht het antwoord niet af en vervolgt:

‘Ik heb ergens nog een doos met bonnen en eerste facturen.’

‘Dus een vitrine in het kantoor en alle memorabilia erin?’

‘Ik weet niet of ik dan vrienden blijf met Sandra...’, knipoogt Jan.

Is er leven na Penta Rho en kan Penta Rho zonder Jan?

(nooit twee vragen stellen in een zin, amateur!)

Jan kijkt opnieuw peilloze diepten in voordat hij antwoord geeft.

‘Het gaat om het werken met de juiste mensen!’

Jan zet kracht bij zijn woorden en slaat met vlakke hand op tafel. Aan de andere kant van de glaswand kijkt Marieke verschrikt op.

‘En leiding! Een kantoor als deze heeft adequate leiding nodig. We mogen in onze handen knijpen met mensen als Ronald, Peter en Sandra! Zij zorgen dat het ‘zijn’ van Penta Rho gewaarborgd blijft en het zweet op de juiste rug parelt.’

Als ik de band stopzet en de laatste aantekeningen verwerk – ergens denk ik te snappen wat Jan met de laatste opmerking bedoelt – mompelt Jan dat hij misschien de kantoortuin toch gewoon moet blijven doen. Of een verdwaalde opdracht oppakt, zonder dat iemand dat ziet.

‘Ik kan niet zes dagen bij Lida thuiszitten,’ denkt Jan hardop, ‘Kan ik haar niet aandoen.’

Het is even stil. We kijken elkaar aan.

‘Ik wil altijd opnieuw kunnen beginnen,’ zegt Jan en hij vertelt over de beroemde architect Herman Hertzberger die tot op hoge leeftijd nog met ’t potlood naar kantoor ging.

‘Misschien word ik wel kunstenaar of solliciteer ik als junior adviseur. Misschien pak ik wel weer een studie op.’

‘Maar wat ik ook doe, ik doe het met Lida. Fantastisch wijf, zet dat er maar in!’

Tevreden kijkt Jan me aan en vraagt of ik alles heb. Ik knik en kan alleen maar bedenken hoe ik hier een samenhangend verhaal van ga maken.

Het lijkt me onmogelijk.

Jan verlaat de ruimte, loopt het kantoor in en vertelt iedereen dat het interview best meeviel.

* Vraag zijn vrouw Lida er maar eens naar.

** ‘**Op school stonden ze...**’, een sonnet van **Ed. Hoornik** (1910 – 1970), uit de bundel ‘**Het menselijk bestaan**’, (1952)

Op school stonden ze op het bord geschreven.
Het werkwoord hebben en het werkwoord zijn;
hiermee was de tijd, was eeuwigheid gegeven,
de ene werkelijkheid, de and're schijn.

Hebben is niets. Is oorlog. Is niet leven.
Is van de wereld en haar goden zijn.
Zijn is, boven de dingen uitgeheven,
vervuld worden van goddelijke pijn.

Hebben is hard. Is lichaam. Is twee borsten.
Is naar de aarde hongeren en dorsten.
Is enkel zinnen, enkel botte plicht.

Zijn is de ziel, is luisteren, is wijken,
is kind worden en naar de sterren kijken.
En daarheen langzaam worden opgelicht.